

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **M. S., s.r.o.**, so sídlom v T., proti žalovaným **1/ M. P., 2/ Ing. F. P.**, obom bývajúcim v T., obom zastúpeným JUDr. M. K., advokátom so sídlom v T., **o zaplatenie sumy 5 914,99 Eur s prísl.**, vedenej na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 27 C 10/2008, o dovolaní žalovaných proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 1. júla 2009, sp. zn. 5 Co 165/2009, 5 Co 167/2009, rozhodol

t a k t o :

Dovolanie žalovaných **o d m i e t a .**

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Trenčín rozsudkom zo 17. februára 2009, č. k. 27 C 10/2008-57, zaviazal žalovaných, aby žalobcovi do troch dní od právoplatnosti rozsudku spoločne a nerozdielne zaplatili sumu 5 914,99 Eur spolu s 9 % úrokom z omeškania a trovy konania v sume 1 335,34 Eur. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že medzi žalobcom a žalovanými bola platne uzavretá kúpna zmluva v zmysle § 588 Občianskeho zákonníka, ktorú žalovaní porušili tým, že nedodrжали svoje platobné povinnosti z nej vyplývajúce a neuhradili kúpnu cenu, čím sa zároveň dostali do omeškania, preto súd žalobnému návrhu musel vyhovieť v plnom rozsahu. O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. podľa zásady plného úspechu v konaní, ktorý mal žalobca.

Proti rozsudku okresného súdu podali dňa 30. marca 2009 odvolanie žalovaní, ktorí v odvolacom konaní súd zároveň požiadali o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov. Na základe prešetrenia majetkových pomerov účastníkov Okresný súd Trenčín o žiadosti rozhodol uznesením z 20. mája 2009, č.k. 27 C 10/2008-75, tak, že žalovaným priznal len

čiasťočné oslobodenie od súdnych poplatkov, a to v rozsahu 50 % ich výšky. Proti tomuto rozhodnutiu žalovaní dňa 4. júna 2009 podali odvolanie.

Krajský súd v Trenčíne rozsudkom z 1. júla 2009, sp. zn. 5 Co 165/2009, 5 Co 167/2009, rozhodol o oboch podaných odvolaniach tak, že rozsudok i uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne potvrdil a žalovaných zaviazal na úhradu trov odvolacieho konania vo výške 245,96 Eur k rukám právneho zástupcu žalobcu. V odôvodnení svojho rozhodnutia vo veci napadnutého rozsudku súd uviedol, že vychádzal z dokazovania vykonaného súdom prvého stupňa a dospel k zhodnému záveru o tom, že kúpna zmluva uzavretá medzi účastníkmi bola platná a porušenie zmluvnej povinnosti nastalo na strane žalovaných, ktorí opomenuli riadne a včas uhradiť druhú splátku z kúpnej ceny, čím sa dostali do omeškania s jej plnením. Súd zároveň skonštatoval neopodstatnenosť námietok žalovaných spočívajúcich v odvolaní sa na práva zo zodpovednosti za vady, ktoré sú však predmetom iného súdneho konania. O trovách odvolacieho konania súd rozhodoval podľa § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O.s.p. podľa zásady úspechu v konaní na strane žalobcu. Vo veci čiastočného oslobodenia od súdnych poplatkov skonštatoval, že okresný súd vykonal dostatočné dokazovanie a správne prihliadol na všetky zistené skutočnosti týkajúce sa osobných, zárobkových a majetkových pomerov žalovaných, ktoré v čase podania žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov boli na úhradu týchto poplatkov v jednej polovici dostačujúce.

Rozsudok Okresného súdu Trenčín zo 17. februára 2009, č. k. 27 C 10/2008-57, v celom rozsahu, a rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 1. júla 2009, sp. zn. 5 Co 165/2009, 5 Co 167/2009, vo výroku, ktorým bol rozsudok okresného súdu potvrdený, napadli dovolaním podaným dňa 25. augusta 2009 obaja žalovaní prostredníctvom svojho advokáta. Dovolanie doplnili podaním zo dňa 16. septembra 2009, v ktorom spresnili dovolacie dôvody, pričom podanie dovolania odôvodnili tým, že im postupom odvolacieho súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) a že súdy nižšieho stupňa vec nesprávne právne posúdili (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Dovolatelia mali za to, že obe rozhodnutia je treba zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie.

Podľa tvrdenia žalovaných k procesnej vade podľa § 237 písm. f/ O.s.p., z ktorej vyvodzujú i prípustnosť dovolania, došlo tým, že odvolací súd vo svojom rozhodovacom postupe využil ustanovenie § 212 ods. 1 O.s.p., čím im odobral možnosť, aby boli prekvalifikované právne názory prvostupňového súdu tak, ako to predpokladá ustanovenie § 3

ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávnych vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi. Okrem toho odvolací súd rozhodol bez pojednávania, bez zisťovania skutkového stavu veci, pričom neboli akceptované návrhy na dokazovanie, na ohliadku bytu, a predložené dôkazné listiny súd účelovo prehliadal. Podľa žalovaných nevykonanie nimi navrhovaného dokazovania malo za následok nesprávne právne posúdenie veci.

Žalobca sa k podanému dovolaniu vyjadril v tom zmysle, že dovolanie vzhľadom na zákonné ustanovenia považuje za neprípustné a neobsahujúce žiadne vecné dôvody, ktoré by mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie odvolacieho súdu, preto navrhol dovolanie buď postupom podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. odmietnuť alebo postupom podľa § 243b ods. 1 O.s.p. zamietnuť. K doplneniu dovolania sa žalobca vyjadril podobne.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.) bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal predovšetkým jeho prípustnosť a dospel k záveru, že dovolanie smeruje proti takému rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, preto ho treba odmietnuť.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Podmienky prípustnosti dovolania sú podrobne upravené v § 237, § 238 a § 239 O.s.p., pričom v § 237 sú stanovené podmienky prípustnosti dovolania proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu bez ohľadu na jeho procesnú formu, v § 238 sú podmienky prípustnosti stanovené pre rozhodnutia odvolacieho súdu vo forme rozsudku a v § 239 pre rozhodnutia vo forme uznesení.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa, preto bolo potrebné podmienky prípustnosti v tomto prípade skúmať podľa § 237 a § 238.

Podľa § 238 O.s.p. dovolanie je prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O.s.p.), ďalej proti

rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.) a tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

Vzhľadom k tomu, že v prejednávanej veci sa nejedná o žiaden z uvedených prípadov, t.j. dovolanie nesmeruje proti zmeňujúcemu rozsudku odvolacieho súdu vo veci samej, nesmeruje ani proti rozsudku, v ktorom by sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu, nakoľko dovolací súd v tejto veci dosiaľ nerozhodoval, dovolanie nebolo podané ani proti potvrdzujúcemu rozsudku s vyslovením prípustnosti dovolania v jeho výroku, ani proti potvrdzujúcemu rozhodnutiu vo veci neplatnosti zmluvnej podmienky; dovolanie žalovaných nie je podľa § 238 O.s.p. prípustné.

S prihliadnutím na námietku žalovaných a tiež vzhľadom na zákonnú povinnosť dovolacieho súdu (§ 242 ods. 1 O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z väd uvedených v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p., dovolací súd sa zaoberal aj otázkou, či sa v konaní na súde nižšieho stupňa nevyskytla niektorá z týchto väd, t.j. či v prejednávanej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka konania, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo prekážku už prv začatého konania, nepodania návrhu na začatie konania, hoci bol podľa zákona potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka konať pred súdom alebo rozhodovania vylúčeným sudcom, či konania pred nesprávne obsadeným súdom. Pokiaľ ide o procesné vady podľa § 237 písm. a/, b/, c/, d/, e/, g/ O.s.p., ktoré žalovaní v dovolaní ani nenamietali, tieto v dovolacom konaní nevyšli najavo, preto prípustnosť dovolania z týchto ustanovení nemožno vyvodiť. Pokiaľ ide o procesnú vadu podľa § 237 písm. f/ O.s.p., namietanú i v dovolaní, dovolací súd osobitne skúmal, či v konaní pred odvolacím súdom skutočne došlo k odňatiu možnosti účastníkov konať pred súdom a dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné ani podľa tohto ustanovenia, nakoľko procesnú vadu podľa § 237 písm. f/ O.s.p. v konaní nezistil.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie taký nežiaduci postup súdu v prejednávanej veci, ktorým súd účastníkovi konania znemožní realizáciu tých práv, ktoré mu priznáva Občiansky súdny poriadok za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Táto vada je významná najmä vtedy, ak súd postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s inými všeobecne záväznými právnymi predpismi, a tým odňal účastníkovi konania ich procesné práva.

K odňatiu možnosti konať pred súdom malo podľa žalovaných dôjsť tým, že odvolací súd vo svojom rozhodovacom postupe využil ustanovenie § 212 ods. 1 O.s.p. a odobral tak žalovaným možnosť, aby boli prekvalifikované právne názory prvostupňového súdu tak, ako to predpokladá vo svojom ustanovení § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

Podľa § 212 ods. 1 O.s.p. odvolací súd je rozsahom a dôvodmi odvolania viazaný. Súd nie je viazaný rozsahom odvolania a/ vo veciach, v ktorých možno začať konanie bez návrhu, b/ v prípadoch, keď od rozhodnutia o napadnutom výroku je závislý výrok, ktorý odvolaním nebol dotknutý, c/ v prípadoch, keď ide o také spoločné práva alebo povinnosti, že rozhodnutie sa musí vzťahovať na všetkých účastníkov, ktorí vystupujú na jednej strane, a kde platia úkony jedného z nich aj pre ostatných (§ 91 ods. 2 O.s.p.), hoci odvolanie podal len niektorý z účastníkov, d/ ak z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnanja vzťahu medzi účastníkmi (§ 212 ods. 2 O.s.p.). Na vady konania pred súdom prvého stupňa prihliada odvolací súd, len ak mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 212 ods. 3 O.s.p.). Odvolací súd môže rozhodnutie súdu prvého stupňa zrušiť, aj keď sa navrhuje zmena, a naopak (§ 212 ods. 4 O.s.p.).

Zákaz reformationis in peius (zákaz zmeny k horšiemu), ktorý sa uplatňuje v občianskom súdom konaní a ktorý je možné vyvodiť z ustanovenia § 212 ods. 1 O.s.p., spočíva v tom, že odvolací súd je rozhodnutím súdu prvého stupňa, ktorým bolo určitým spôsobom založené procesné postavenie účastníka konania, viazaný, a preto toto rozhodnutie nemôže zmeniť v neprospech účastníka, ktorý odvolanie podal, a v prospech účastníka, ktorý odvolanie nepodal. Tento zákaz je v širšom zmysle uplatnením dispozičnej zásady, na základe ktorej účastník určuje rozsah svojho záujmu o súdnu ochranu, pričom tento rozsah je súdom zásadne neprekročiteľný a platí i pre konanie na odvolacom súde. Rozsah preskúmvacej činnosti odvolacieho súdu teda závisí od odvolacieho návrhu účastníka, predovšetkým čo do kvantity. Výnimkou z tejto viazanosti sú prípady uvedené v § 212 ods. 2 a 3 O.s.p.

Nakoľko v prejednávanej veci neboli dané okolnosti, za ktorých je prípustná výnimka zo zásady viazanosti súdu rozsahom a dôvodmi odvolania podanom účastníkom konania, Krajský súd v Trenčíne o odvolaní žalovaných zo dňa 30. marca 2009 rozhodol s použitím tejto zásady a rozhodnutie súdu prvého stupňa preskúmal v napadnutom rozsahu. Keďže odvolací súd preskúmal všetky skutočnosti, ktorými žalovaní ako odvolatelia dôvodili, je námietka tejto procesnej strany o odňatí im možnosti konať pred odvolacím súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. celkom neopodstatnená.

Za neopodstatnenú dovolací súd považuje i námietku žalovaných o odňatí možnosti konať pred súdom, ktoré malo spočívať v tom, že odvolací súd vo veci rozhodol bez nariadenia ústneho odvolacieho pojednávania. Podľa ustanovenia § 214 ods. 1 a 2 O.s.p. v znení účinnom od 15. októbra 2008 ak nejde o prípad, kedy je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, alebo o prípad, kedy súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia pojednávania, alebo ak to vyžaduje dôležitý verejný záujem, môže odvolací súd o odvolaní rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania. Keďže odvolanie žalovaných bolo podané dňa 30.3.2009 a nešlo ani o žiaden z uvedených prípadov vrátane dôležitého verejného záujmu, ktorý je dôvodom nariadenia pojednávania len vtedy, ak by otázky, ktoré sú predmetom konania, mohli mať širší spoločenský dopad a ak by ochrana práv a právom chránených záujmov účastníkov konania mohla byť významná i pre iné subjekty; možno uzavrieť, že odvolací súd bol v tejto veci oprávnený rozhodnúť bez nariadenia ústneho pojednávania.

Dovolací súd na námietku žalovaných, že neboli vykonané nimi navrhované dôkazy udáva, že súd pri vykonávaní dokazovania nie je viazaný návrhmi účastníkov a nie je ani povinný všetky navrhnuté dôkazy vykonať. Posúdenie dôkazných návrhov a rozhodnutie, ktoré z dôkazov budú vykonané, je vždy na úvahe súdu a nie účastníka konania. Ak súd v priebehu konania všetky navrhované dôkazy nevykoná, nezakladá to vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., lebo to nemožno považovať za odňatie možnosti konať pred súdom.

Na základe uvedených skutočností dovolací súd dospel k záveru, že odvolací súd postupoval v zmysle príslušných zákonných ustanovení, pri prejednávaní veci procesne nepochybil a svojím postupom žalovaným neodňal možnosť konať pred súdom podľa § 237 písm. f/ O.s.p.

Pokiaľ ide o dôvod dovolania žalovaných spočívajúci v nesprávnom právnom posúdení veci podľa § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p., tento je možné preskúmať len v prípade, že dovolanie je prípustné, nakoľko tento, ak by aj bol daný, sám osebe nezakladá prípustnosť dovolania, preto sa ním dovolací súd viac nezaoberal.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti možno uzavrieť, že prípustnosť dovolania nie je daná ani podľa § 237 O.s.p., ani podľa § 238 O.s.p. a dovolanie smeruje proti takému rozhodnutiu odvolacieho súdu, proti ktorému nie je prípustné. Najvyšší súd Slovenskej republiky ho preto podľa § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. v spojení s § 243b ods. 5 veta prvá O.s.p. odmietol bez toho, aby bola preskúmaná vecná správnosť napadnutého rozhodnutia krajského súdu.

O náhrade trov dovolacieho konania Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p. (s použitím analógie) v spojení s § 243b ods. 5 a § 224 ods. 1 O.s.p., keď neboli dané dôvody pre použitie odseku 2 tohto ustanovenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 18. marca 2010

JUDr. Eva Sakálová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová